

ת"פ 47159/01/15 - מדינת ישראל נגד ריאד אסמעיל ברבור,

גוף בית דין אזורי לעבודה בחיפה

ת"פ 47159-01-15 מדינת ישראל נ' ב.ד.ס.י.
השקעות בע"מ ואח'

בפני כבוד השופט אסף הראל

בעניין: מדינת ישראל ע"י ב"כ: עו"ד ר' יעקוב-
מנסור

המאשימה

נגד

ריאד אסמעיל ברבור, ע"י ב"כ: עו"ד ע'
זיידק

הנאשם

גזר דין

1. הנאשם ריאד ברבור (להלן- **הנאשם**) הואשם בצוותא עם עוד שני נאשמים- ב.ד.ס.י השקעות בע"מ (להלן- **החברה**) וסלומון בוטבול (להלן- **בוטבול**)- בעבירות שונות שעניינן אי נקיטת אמצעי בטיחות בעבודה בקשר לעבודות בניה שבוצעו ביום 29.8.10 באתר בשדרות מוריה 44 בחיפה, בו נבנה חניון תת קרקעי ומעליו מבנה (להלן- **האתר**). ביום זה קיפח המנוח איליה לוטס ז"ל, ת"ז את חייו, עת שעבד באתר, בשל נפילת אבן על ראשו (להלן- **המנוח ו-התאונה**, בהתאמה). תוך כדי שמיעת פרשת התביעה, הודו החברה ובוטבול- במסגרת הסדר טיעון - בכל עובדות כתב האישום והורשעו בכל העבירות בהן הואשמו. דינם נגזר באותו מועד.

2. בתום הליך ההוכחות הורשע הנאשם, בהכרעת דין, בכך כי במועד התאונה שימש באתר כמנהל עבודה, כמשמעו של מונח זה בתקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בניה), התשמ"ח - 1988 (להלן- **תקנות עבודות בניה**). עוד הורשע הנאשם בכך כי בהיותו מנהל עבודה באתר במועד התאונה, עבר את העבירות הבאות:

א. מחדל לדאוג כי לא יושלכו חומרים מגובה העולה על שני מטרים אלא יורדו בזירות, עבירה על סעיף 223 לפקודת הבטיחות בעבודה [נוסח חדש], התשמ"ח- 1988 (להלן- **פקודת הבטיחות בעבודה**) ותקנות 5(א) ו- 177 לתקנות עבודות בניה;

ב. אי השגחה נאותה ואי נקיטת אמצעים לוודא כי העובדים באתר משתמשים בצידוד מגן אישי כראוי, עבירה על סעיף 223 לפקודת הבטיחות בעבודה ועל תקנה 8(א) לתקנות הבטיחות בעבודה (צידוד מגן אישי), התשנ"ז- 1997 (להלן- **תקנות צידוד מגן אישי**);

עמוד 1

- ג. אי מתן הדרכה לעובדים, עבירה על תקנות 15 ו-3(א) לתקנות ארגון הפיקוח על העבודה (מסירת מידע והדרכת עובדים) התשנ"ט-1999 (להלן- **תקנות מסירת מידע והדרכת עובדים**);
- ד. אי ניהול פנקס הדרכה, עבירה על תקנות 15 ו-6 לתקנות מסירת מידע והדרכת עובדים;
- ה. אי מניעת עבודת העובדים באתר למרות שלא ניתנו להם הדרכה ואמצעי מיגון, עבירה על תקנות 15 ו-10(א) לתקנות מסירת מידע והדרכת עובדים.

טיעוני הצדדים

3. המאשימה טוענת, בין היתר, כי כל עבירה מהווה אירוע נפרד. באשר לערך החברתי המוגן, טוענת המאשימה כי ערך זה הוא קדושת החיים, הצורך לשמור על העובדים ולא לסכנם. על פי המאשימה, הנאשם עבר את העבירות מתוך מניע כלכלי, באופן שיאפשר לו קבלת תמורה על תפקידו כמנהל עבודה, מבלי לבצעו. נטען גם כי ריבוי התאונות באתרי בניה נעשה למכת מדינה ולכן יש להחמיר בענישה. לאור זאת טוענת המאשימה כי מתחם הענישה הראוי נע בטווח של 80%-100% מתוך סך של 101,600 ₪ שהוא הקנס המירבי לכל העבירות יחדיו. מוסיפה המאשימה כי לנאשם אין עבר פלילי; כי העבירות נעברו במסגרת עיסוקו ובאופן בוטה, למרות שהוא אמור להכיר את דרישות החוק; וכי הנזק שנגרם מביצוע העבירות הוא אדיר וניתן היה למנעו באמצעים פשוטים. המאשימה עותרת כי בנוסף להשתתפות קנס כספי, יוטל מאסר במקרה וזה לא ישולם, וכי הנאשם יחוייב גם לחתום על התחייבות להמנע מביצוע העבירות נושא כתב האישום למשך שלוש שנים, וזאת בגובה של הקנס המקסימלי.
4. הנאשם טוען, בין היתר, כי מדובר במעידה ראשונה מבחינתו, שכן אין לו עבר פלילי. נטען כי הנאשם הביע חרטה במהלך הדיונים; וכי מי שגרם למותו של המנוח עדיין מסתובב חפשי, ועל כן על בית הדין להמנע מלהטיל על הנאשם את כל האשם. מוסיף הנאשם וטוען כי לאור חלוף הזמן נגרם לו עינוי דין; כי התאונה בה נפטר המנוח אינה צריכה להיות שיקול לענין העונש מאחר ומדובר בעבירות התנהגותיות; כי מדובר באירוע אחד ולא כמה אירועים נפרדים; וכי לא יתכן כי עונשו של הנאשם יהיה גבוה מזה שהושת על בוטבול במסגרת הסדר הטיעון שהושג עמו. הנאשם מבקש כיוושת עליו עונש של התחייבות להמנע מביצוע עבירה בלבד; וככל שיושת עליו קנס, מבקש הוא לפרוש אותו ל-20 תשלומים.
5. לאחר שנתתי דעתי לכלל טענות הצדדים, הגעתי למסקנה כי יש להשית על הנאשם עונש של קנס ומתן התחייבות להימנע מביצוע עבירה, כפי שיפורט להלן.

העבירות בהן הורשע הנאשם מהוות אירוע אחד

6. העבירות בהן הורשע הנאשם מהוות אירוע אחד. מספר טעמים עומדים בבסיס קביעה זו. ראשית, כל העבירות נעברו באותו המועד- הוא יום התאונה. שנית, מדובר בעבירות שיש ביניהן קשר הדוק, והן מהוות יחדיו תכנית עבריינית אחת - שתכליתה ביצוע העבודות באתר תוך שהנאשם מקבל תמורה מהחברה עבור תפקידו כמנהל עבודה באתר, מבלי שהוא מבצעו כנדרש. הקשר בין כל אחת מהעבירות מתבטא גם בעובדה שהן בוצעו במקום אחד- האתר;

והעבירות כולן היו על חיקוקים שנועדו להבטיח את שלומם ורווחתם של אותם נפגעים פוטנציאליים- היינו, העובדים שביצעו את עבודות הבניה באתר. בנוסף, כל העבירות נעשו תוך פגיעה באותם ערכים חברתיים מוגנים, אשר יפורטו בהמשך. עוד טעם המביא למסקנה כי עסקינן באירוע אחד הינו כי על אף שהתאונה גרמה לפטירתו של המנוח, לא הוכח - ברמת ההוכחה הנדרשת במשפט פלילי - כי תוצאה טרגית זו הינה תולדה של העבירות שנעברו על ידי הנאשם. אין כאן מקרה של עבירות שגרמו לקרבנות שונים. על יסוד כל הסממנים הללו, נראה כי קביעת מתחם ענישה הולם לכל עבירה תהיה מלאכותית. לאור זאת, אני קובע כי מדובר בעבירות שהן בגדר אירוע אחד שמוצדק לקבוע בגינו מתחם ענישה כולל אחד, באופן שייקח בחשבון את שילוב העבירות (סעיף 40ג(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן- **החוק**); ע"פ 1261/15 **מדינת ישראל נ' דלאל**, פס' 21-25 לפסק הדין (3.9.2015); ע"פ (ארצי) 57160-01-14 **מדינת ישראל נ' חדוות הורים בע"מ**, פס' 15-17 לפסק הדין (8.11.2014); ע"פ (ארצי) 32385-05-14 **שמש חי אחזקות בע"מ נ' מדינת ישראל**, פס' 24-25 לפסק הדין (13.8.2015)).

הערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירות

7. על מנת לקבוע מתחם ענישה הולם, יש ראשית לבחון מהם הערכים החברתיים המוגנים שנפגעו עקב מחדליו של הנאשם, ומהי מידת הפגיעה בהם (סעיף 40ג(א) לחוק). דיני הבטיחות בעבודה נועדו להגן על העובדים מפני פגיעה ומוות. מטרתם הינה לספק סביבת עבודה בטוחה; למנוע תאונות בעבודה; ולשמור על חייו ושלמות גופו של כל מי שנמצא במקום העבודה ומבצע את העבודה (ע"א 7130/01 **סולל בונה בניין ותשתית בע"מ נ' תנעמי**, פ"ד נח 1(1), פסקה 9 לפסק הדין (2003)). דינים אלו אף נועדו לחסוך את ההשלכות הכלכליות החמורות של תאונות בעבודה כמו פגיעה ביכולתו של האדם להתפרנס בכבוד, עלות איבוד ימי עבודה, עלות מתן תשלום מחליף פרנסה לנפגע ולמשפחתו והנטל הרובץ על הביטוח הלאומי ועל מערכת הבריאות לטפל בנפגעי תאונות עבודה ושיקומם (דב"ע (ארצי) נז/ 8-11 **מדינת ישראל נ' שמיר**, פסקה 7 לפסק הדין (19.2.1998) (להלן- **עניין שמיר**)).

8. דיני הבטיחות מטילים על גורמים שונים- ובהם מנהל העבודה- את האחריות לדאוג שמקום העבודה יהיה בטוח; לוודא שכלל העובדים יהיו מודעים להוראות הבטיחות; ולפקח על ביצוע הוראות אלו. בשל כך שדיני הבטיחות בעבודה מיועדים בראש ובראשונה לשמור על שלמות גופם וחייהם של מי שמבצעים את העבודה במקום העבודה, ובשים לב לכך כי מדובר בערך חברתי מן המעלה הראשונה, מוגדרות רבות מן העבירות על דיני הבטיחות בעבודה כעבירות מסוג אחריות קפידה (סעיף 22 לחוק; ע"פ (ארצי) 1002/04 **רזפול בע"מ נ' מדינת ישראל**, פסקה 7 לפסק הדין (27.3.2006); ע"פ (ארצי) 50155-08-10 **חברת השמירה בע"מ נ' מדינת ישראל**, פס' 26-28 לפסק הדין (6.11.2012)). עוד יובהר כי בעבירות המנויות בדיני הבטיחות בעבודה הקובע הוא הסכנה הטמונה בעבירה עצמה, ולא תוצאותיה, והענישה המוטלת הינה על עצם סיכון חיי אדם או שלומו, ולא על פגיעה בו בפועל (עניין שמיר, פסקה 6 לפסק הדין).

9. מחדליו של הנאשם לפעול בהתאם לדיני הבטיחות בעבודה השונים היוו זלזול בחיי העובדים ובטיחותם, והעמידו את מבצעי העבודה באתר בסכנה ממשית לפגיעה גופנית ואף אובדן חיים. מדובר בעבירות הפוגעות בערך חברתי בסיסי ומוגן, מן המעלה הראשונה. הגם שבמסגרת הכרעת הדין קבעתי כבר כי מותו של המנוח לא נגרם עקב מחדלי הנאשם, אין בכך כדי לאיין את הפגיעה בערך החברתי המוגן. זאת, משאף העמדת מבצעי העבודה באתר בסיכון כזה- גם היא פוגעת בערך החברתי המוגן. לפגיעה האמורה בערך החברתי המוגן, שנגרמה עקב העבירות בהן הורשע

הנאשם, לא יכולה להיות הצדקה הטמונה בצורך להגן על אינטרס לגיטימי אחר. זאת מאחר ובבסיס העבירות שעבר הנאשם עמד אינטרס כלכלי: הרצון לקבל מהחברה תמורה עבור התפקיד של מנהל עבודה, מבלי לבצעו כנדרש. אינטרס כלכלי שכזה אינו לגיטימי מאחר והוא מבוסס על יצירת סיכון לפגיעה ברווחתם ושלמות גופם של מבצעי העבודה באתר.

10. לאור האינטרס הכלכלי העומד בבסיס המניע לביצוע העבירות על דברי החקיקה בתחום הבטיחות בעבודה, הרי מדובר בעבירות שהן בטיבן עבירות כלכליות. לכן, לשם הגנה על הערכים המוגנים שפורטו לעיל, יש להרתיע עבריינים בכך בדרך של הטלת קנסות שיהפכו עבירות אלה לבלתי כדאיות מבחינה כלכלית (דב"ע (ארצי) תשנ/3-8 **מדינת ישראל נ' שטורם**, פד"ע כב 150, פסקה 5 לפסק הדין (1990)).

הקנס המירבי

11. מכאן אפנה לבחון מהו שיעור הקנסות המירבי שניתן להטיל על הנאשם, לאור העבירות בהן הורשע.

12. מהאמור בסעיפים 223 ו- 225 לפקודת הבטיחות בעבודה, ולאור סעיף 61(א) לחוק, עולה כי העונש המירבי שניתן להשית בשל העבירות על תקנות עבודות בניה ותקנות ציוד מגן אישי, עומד על מאסר בן שישה חודשים או קנס בגובה 14,400 ש"ח, ואילו בעבירה שעשויה הייתה לגרום לחבלת גוף או למוות, עומד עונש זה על מאסר באורך שנה או קנס בגובה 29,200 ש"ח. מלשון הפקודה עולה, כאמור, כי אין חובה להשית עונש מאסר והמאשימה לא עתרה להטלת עונש כזה על הנאשם.

13. בהתאם לאמור בתקנה 15 לתקנות מסירת מידע והדרכת עובדים וסעיף 61(א)(1) לחוק, העונש המירבי בגין עבירה על הוראות תקנות מסירת מידע והדרכת עובדים עומד על מאסר בן שישה חודשים או קנס בגובה 14,400 ש"ח. אין חובה להשית עונש מאסר והמאשימה לא עתרה להטלת עונש כזה על הנאשם.

14. על יסוד נתונים אלה, אציג להלן את העבירות בהן הורשע הנאשם, ולצידן את שיעורי הקנסות המירביים הרלבנטיים שניתן להטיל עליו:

א. עבירה על תקנה 177 לתקנות עבודות בניה- מחדל לדאוג כי לא יושלכו חומרים מגובה העולה על שני מטרים אלא יורדו בזהירות (סעיף 51(א) להכרעת הדין) - קנס בגובה 29,200 ש"ח. זאת משום שמדובר בעבירה שעשויה הייתה לגרום לחבלת גוף או למוות.

ב. עבירה על תקנה 8(א) לתקנות ציוד מגן אישי- אי השגחה נאותה ואי נקיטת אמצעים לוודא כי העובדים באתר משתמשים בציוד מגן אישי כראוי (סעיף 51(ב) להכרעת הדין) - קנס בגובה 29,200 ש"ח. זאת משום שמדובר בעבירה שעשויה הייתה לגרום לחבלת גוף או למוות.

ג. שלוש עבירות על תקנות מסירת מידע והדרכת עובדים- אי מתן הדרכה לעובדים; אי ניהול פנקס הדרכה; ואי מניעת עבודת העובדים באתר למרות שלא ניתנו להם הדרכה ואמצעי מיגון (סעיפים 51(ג), 51(ד),

51(ה) (להכרעת הדין) - קנס בגובה 14,400 ש"ח בגין כל עבירה, ובסך הכל קנס בגובה 43,200 ש"ח.

15. לאור האמור לעיל, עולה כי הקנס המירבי שניתן להשית על הנאשם בגין חמש העבירות בהן הורשע, עומד על 101,600 ש"ח.

מדיניות הענישה הנהוגה

16. במסגרת קביעת מתחם העונש ההולם, יש לבחון גם מהי מדיניות הענישה הנהוגה בעבירות על דיני הבטיחות בעבודה. עיון בגזרי דין שניתנו בבית הדין הארצי לעבודה והן בבתי הדין האזוריים לעבודה בהתייחס לאישומים בתחום דיני הבטיחות בעבודה, מעלה כי טווח הענישה נע בין 25% ל- 50% מגובה הקנס המירבי.

17. מיום 9.9.1969 כך למשל, בת"פ (אזורי ת"א) 57761-02-14 **מדינת ישראל נ' אפרידר יוזמה והשקעות בע"מ** (17.11.2016) הורשעה הנאשמת בעבירה בגין אי מילוי חובה למנות מנהל עבודה ואי מסירת דיווח, עבירות לפי תקנות עבודות בניה. זאת, לאחר שבמהלך ביקורת לא נכח במקום מנהל עבודה. לנאשמת ניתן במקום צו להפסקת העבודות, ולמחרת היום הגישה הנאשמת הודעה על מינוי מפקח, וזו אושרה כדין. מדובר היה בהרשעה ראשונה. לאחר שקבע בית הדין כי טווח הענישה ההולם את העבירות דנן בנסיבות ביצוען עומד על 30%-50% מהקנס המירבי לעבירות, השית על הנאשמת קנס על סך 25,000 ש"ח וחייב אותה לחתום על התחייבות בסך 58,400 לשלוש שנים, שלא לעבור על עבירה.

18. כך למשל, בת"פ (אזורי נצ') 4552-02-15 **מדינת ישראל-משרד הכלכלה נ' בר ובניו חברה לבניין ופיתוח בע"מ** (6.9.2015), הורשעה הנאשמת בעבירות שונות, ובהן: אי הודעת פרטי בניה, בניגוד לפקודת הבטיחות בעבודה; אי הודעה על מינוי מנהל עבודה, בניגוד לתקנות עבודות הבניה; העדר השגחה על ידי מנהל עבודה, בניגוד לתקנות עבודות הבניה; אי הצגת שלט באתר הבניה, בניגוד לתקנות עבודות הבניה; אי גידור משטחי עבודה ומדרכת מעבר, בניגוד לתקנות עבודות הבניה; ציוד ואביזרי חשמל לא תקינים, בניגוד לתקנות עבודות הבניה; אי אספקת ציוד מגן, בניגוד לתקנות ציוד מגן; אי הדרכה, אי מסירת מידע בכתב בדבר סיכונים ואי ניהול פנקס הדרכה, בניגוד לתקנות הדרכת עובדים. הנאשמת הודתה באשמתה בעבירות מושא כתב האישום, ובין הצדדים הושג הסדר טיעון סגור, אשר הוגש לאישור בית הדין האזורי. בית הדין אימץ את הסכמות הצדדים, והשית על הנאשמת קנס בגובה 50,000 ש"ח וכן חייב אותה לחתום על התחייבות ע"ס 60,000 לשלוש שנים, שלא לעבור על הוראות פקודת הבטיחות בעבודה ותקנות עבודות הבניה. דובר שם על כשמונה אישומים שונים, כשבגין כל אחד מהם ניתן היה להטיל קנס בגובה 14,400 ש"ח ועד ל- 29,200 ש"ח- הכל בהתאם למקור ההוראה, כאשר הקנס שהוטל מבטא ענישה בשיעור של כ- 25% מגובה הקנס המירבי שניתן היה להשית על הנאשמת.

19. כך למשל, בת"פ (אזורי ב"ש) 21828-05-14 **מדינת ישראל נ' א.פ. פורמיקה סנטר (1998) בע"מ** (26.7.2015) הורשעה הנאשמת בגין אי גידור לבטח של חלק מסוכן של המכונה, עבירה על פקודת הבטיחות בעבודה; אי מסירת מידע בכתב, עבירה על תקנות הדרכת עובדים; ובגין אי ניהול פנקס הדרכה, עבירה על תקנות הדרכת עובדים. הנאשם שם הורשע- בגין אחריות מנהל, שותף או פקיד אחראי- בעבירה על פקודת הבטיחות בעבודה; אי

מסירת תמצית מידע בכתב, עבירה על תקנות הדרכת עובדים; ובאי ניהול פנקס הדרכה, עבירה על תקנות הדרכת עובדים. בעניין שם, הורשעו הנאשמים בהתאם להודאתם, והצדדים הגיעו להסדר טיעון סגור, לפיו יוטלו על הנאשמים קנסות בשיעור של 30% מהקנס המירבי. בית הדין האזורי קיבל את הסדר הטיעון, והשית על הנאשמת קנס בגובה 34,800 ש"ח (מתוך 115,400 ש"ח- קנס מירבי) ועל הנאשם קנס בסך 17,400 ש"ח- (מתוך 58,000 ש"ח- קנס מירבי). עוד חויבו הנאשמים לחתום על התחייבות לשלוש שנים לפיה אם יעברו עבירה על פקודת הבטיחות בעבודה או על תקנות הדרכת עובדים, יושת עליהם קנס בסך 29,200 ש"ח בגין כל עבירה על הפקודה וקנס בסך 14,400 ש"ח בגין כל עבירה על התקנות.

20. באשר לפסיקת בית הדין הארצי לעבודה, ניתן להפנות לענין שנדון בדב"ע (ארצי) נ/3-8 **מדינת ישראל נ' החברה לחקלאות בגליל העליון (ח.ח.ג.ע 1988) בע"מ**, פד"ע לא 235 (1996), שם הורשעה המשיבה, בהתאם להודאתה, בעבירה על פי סעיפים 219(א)(ב), 222 ו- 225 לפקודת הבטיחות בעבודה ובעבירה על תקנות 9 ו- 15 לתקנות הבטיחות בעבודה (בטיחות במכונות חקלאיות), התשמ"ח- 1988. במקרה שנדון שם, בשים לב לכך שמדובר היה בעבירה חוזרת, הטיל בית הדין הארצי קנס בשיעור 35% מהקנס המירבי.

21. בפסק דינו של בית הדין הארצי לעבודה בתיק דב"ע (ארצי) ל/2-8 **החברה לבנין ולעבודות ציבוריות מיסודו של סולל בונה בע"מ נ' מדינת ישראל**, פד"ע א 33 (1970), הורשעה החברה באי-גידור כדין של משור עגול ובאי-גידור כדין של ממסרת, אשר שימשו שניהם בעבודת בניה ועל כן חייבים היו בגידור מכוח תקנה 89 לתקנות עבודות בניה (עבודות בניה), התשט"ו - 1955. בית הדין האזורי הרשיע את החברה על פי הודאתה. בית הדין הארצי נדרש לערער החברה באשר לחומרת העונש, וקבע כי קנס בגובה 50% מגובה הקנס המירבי אינו בגדר חומרה יתרה.

22. בעניין שמיר, שימש הנאשם גם כ"מנהל העבודה" באתר- כהגדת מונח זה בתקנות עבודות בניה, עת אירעה תאונת עבודה בה נפל אחד העובדים מהבניין אשר בנה הנאשם במקרה שם. נקבע כי מהבנין פורקו המעקות, ובהיעדרם היה על מנהל העבודה באתר להבטיח אמצעי בטיחות זמניים, בהתאם להוראות תקנה 168 לתקנות עבודות בניה. הנאשם לא עשה זאת. לפיכך, העובד איבד את שיווי משקלו ומשלא היה מעקה למנוע את נפילתו, נפל העובד מגובה שישה מטרים, ונחבל. בית הדין האזורי קבע כי התאונה אירעה מאחר ולא ננקטו אמצעי הבטיחות הדרושים על פי התקנות. הנאשם הורשע על פי הודאתו בעבירות על תקנות 168 ו-5 לתקנות. בית הדין הארצי נדרש לבחון את טענת המדינה בדבר קולת העונש. בהחלטתו קבע בית הדין הארצי כי מהפסיקה עולה שגובה הקנס בעבירות בתחום דיני הבטיחות בעבודה יכול להגיע ל-30% מהקנס המירבי, ואף 50% מגובה הקנס המירבי הינו קנס ראוי. במקרה שם, קיבל בית הדין הארצי את ערעור המדינה, ופסק כי גובה הקנס יעמוד על כ-47% מגובה הקנס המירבי.

23. בעניין דב"ע (ארצי) לא/21-8 **מדינת ישראל נ' וייס**, פד"ע ג 151 (1971) ביצעה החברה עבודות בניה של מקלטים, והואשמה והורשעה בכך, שבמקום הבניה השתמשו לחימום ביטומן בחבית רגילה מפח, במקום להשתמש בדוד לחימום ביטומן, כנדרש בתקנה 85 לתקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בניה), התשט"ו-1955, ובכך שלא סיפקה לעובדים ביטומן חם, ציוד מגן אישי (סינר, כפפות מגן, מגפי בטיחות או נעלי בטיחות ומגיני שוק), הכל כנדרש בתקנה 27 לתקנות הבטיחות בעבודה (ציוד-מגן אישי), התשכ"ט-1968. באותו עניין קיבל בית הדין הארצי את ערעור המדינה על קולת העונש, והעלה את גובה הקנס על החברה ל-40% מהקנס המירבי.

24. עוד יש ליתן את הדעת לעונש שהושת על בוטבול ועל החברה, במסגרת הסדר הטיעון ביניהם לבין המאשימה. מדובר בענישה שהושתה בעבירות שהינן בעיקרן דומות לאלו בהן הורשע הנאשם. אמנם מדובר בענישה שהושתה במסגרת הסדר טיעון סגור, מבלי שהחברה ובוטבול ניהלו הליך הוכחות מלא בעניינם, אלא שניתן ללמוד מענישה זו על מדיניות הענישה הנוהגת. באשר לחברה - זו נקנסה בסך של 75,000 ש"ח, וכן חויבה לחתום על התחייבות בכתב בגובה 135,000 ש"ח להימנע במשך שלוש שנים מביצוע עבירות על הוראות הסעיפים נשוא כתב האישום. באשר לבוטבול - הוטל עליו קנס בסך של 40,000 ש"ח, וכן חוייב לחתום על התחייבות בכתב בגובה 135,000 ש"ח להימנע במשך שלוש שנים מביצוע עבירות על הוראות הסעיפים נשוא כתב האישום.

הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות

25. מכאן אפנה לבחון את הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות במקרה דנן. אלו מנויות בסעיף 40ט לחוק. העבירות שביצע הנאשם היו יכולות לגרום לנזק חמור. כאמור, מטרתם של דיני הבטיחות בעבודה הינה שמירה על בטחונם ושלומו של העובדים באתר הבניה מפני סיכונים טבעיים העשויים להתרחש לאור אופי הפעילות שם. אי הקפדה יתרה על קיומן של חובות אלה עלול להביא לפגיעה חמורה בשלמות גופם וחייהם. לא ניתן להקל ראש עם הסיכון החמור שעלול היה להתממש בענייננו, והדבר מהווה שיקול לחומרה ביחס לנאשם. אמנם, קבעתי כי מותו של המנוח לא נבע ממחדליו של הנאשם, והדבר מהווה שיקול לקולה. אלא שיש להדגיש, כי עצם העובדה שלא נקבע כי מחדליו של הנאשם הביאו למותו של המנוח, אין משמעה כי לא מתקיימים במקרה דנן נסיבות לחומרה. זאת מאחר ודי בכך שהעבירות בהן הורשע הנאשם יכולות היו לגרום לנזק גוף חמור לעובדים באתר (ענין שמיר, בפסקה 6 לפסק הדין). חומרת העבירות בהן הורשע הנאשם נובעת בשל כך שהוברר כי הנאשם התפרק לגמרי, ביום התאונה, מהחובות המוטלות עליו כמנהל עבודה. הוא לא הגיע לאתר מדי יום; ותפס את תפקידו כעשיית טובה לחברה באופן שזו תוכל להתהדר בכך שיש לה מנהל עבודה באופן פורמלי, גם אם בפועל הוא אינו מבצע את תפקידו בהיקף הנדרש לפי הדין (סעיף 21 להכרעת הדין). אי הקפדתו הגורפת של הנאשם כי הוראות הבטיחות בעבודה - ביחס לעבירות בהן הורשע - ייושמו באתר ביום התאונה, בעת שמבוצעות בו עבודות מסוכנות, מהווה שיקול לחומרה (ענין שמיר, בפסקה 5 לפסק הדין).

26. שיקול לחומרה נוסף הינו חלקו היחסי של הנאשם בביצוע העבירה. אמנם, בענייננו הואשמו - והורשעו - גם החברה ובוטבול בגין מעשיהם ומחדליהם ואולם, לנאשם, כמנהל העבודה, אחריות רבה לעבירות בהן הורשע. זאת מאחר והיה בכוחו למנוע את אותן עבירות: ככל שלא היה יכול למלא את תפקיד מנהל העבודה בהיקף הנדרש על פי הדין, היה עליו לסרב לקבל את אותו תפקיד (סעיף 22 להכרעת הדין). ככל שקיבל על עצמו את התפקיד, היה עליו לבצעו בהיקף הנדרש על פי הדין. שיקול נוסף לחומרה טמון בכך כי בבסיס ביצוע העבירות עמד מניע כלכלי, היינו הרצון לקבל מהחברה שכר - גם אם צנוע - כנגד אי ביצוע תפקיד מנהל העבודה בהיקף הנדרש על פי הדין.

מצבו הכלכלי של הנאשם

27. מאחר ועסקינן במתחם ענישה שעניינו קנס כספי, יש ליתן את הדעת - במסגרת השיקולים לקביעת מתחם הענישה ההולם - למצבו הכלכלי של הנאשם (סעיף 40ח לחוק העונשין). בענין זה לא נטען דבר על ידי הנאשם לגבי מצבו הכלכלי. כל שנטען הוא כי הוא קרע גידים ומצוי בחופשת מחלה של 21 ימים. הנאשם גם ביקש לפרוש

תשלום הקנס לתשלומים. אלא שלא נטען כי מצבו הכלכלי של הנאשם אינו שפיר. ממילא לא הוצגה ראיה כלשהי בענין זה. משכך, מצבו הכלכלי של הנאשם לא יהווה שיקול לקביעת מתחם הענישה.

מתחם הענישה ההולם

28. לאחר שנתתי דעתי לכל אלה, אני קובע כי בנוגע לנאשם, יש להעמיד את מתחם הענישה בטווח שבין 35% מהקנס המירבי ל- 55% לקנס המירבי. היינו, סך זה יעמוד על סכום שבין 35,560 ש"ח ל- 55,880 ש"ח.

העונש שיש להשית על הנאשם

29. מכאן לגזירת עונשו של הנאשם (סעיף 40 לא לחוק העונשין). בבואי לגזור את עונשו של הנאשם, יש לתת את הדעת לנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירות. מבין השיקולים לקולא ניתן להצביע על היעדרו של עבר פלילי של הנאשם. עוד יש ליתן את הדעת לחלוף הזמן: מיום האירוע ועד לעת בה הוגש כתב האישום כנגד הנאשם חלפו למעלה מארבע שנים, ושש וחצי שנים עברו ממועד התאונה ועד למועד בו ניתנה הכרעת הדין בעניינו. לחומרה ניתן לציין כי הנאשם לא נטל אחריות למעשיו, ואף טען לאורך ההליך כולו כי כלל לא שימש מנהל עבודה במועד התאונה. גם בדבריו בדיון בו נשמעו טיעונים לעונש, לא נשמעה ממנו קבלת אחריות על מעשיו (עמוד 117 לפרוטוקול).

30. לאחר שנתתי את דעתי לכל אלה, אני משית על הנאשם קנס כספי בגובה 50,000 ש"ח, המשקף 49% מהקנס המירבי.

31. קנס זה ישולם על ידי הנאשם ב- 10 תשלומים שווים וחודשיים, הראשון בהם לא יאוחר מיום 1.8.17. כמו כן יחתום הנאשם על התחייבות- כאמור בסעיף 72 לחוק - להימנע במשך שלוש שנים מביצוע עבירות בהן הורשע. גובה ההתחייבות יהיה 25,000 ש"ח. הנאשם יחתום על התחייבות זו במזכירות בית הדין עד יום 1.8.17 שאם לא כן ניתן יהיה לעצרו ולהביאו בפני שופט לשם מתן התחייבות זו.

32. לצדדים מוקנית, תוך 45 ימים מעת שיומצא להם גזר דין זה, זכות לערער על פסק הדין בפני בית הדין הארצי לעבודה בירושלים.

המזכירות תמציא העתק מגזר הדין לבאי כח הצדדים.

ניתן היום, ט"ו סיוון תשע"ז, 09 יוני 2017, בהעדר הצדדים.